

Przeżycia wewnętrzne Odyseusza podczas podróży do ojczyzny. *Odyseja* jako skarbnica tradycji w kulturze europejskiej

1. Cele lekcji

a) Wiadomości

Uczeń wie, kim był Homer. Zna *Odyseję* i cechy gatunkowe eposu. Wie, na czym polega znaczenie i oddziaływanie dzieł Homera na kulturę europejską.

b) Umiejętności

Uczeń analizuje fragment *Odysei* Homera. Odszukuje fragmenty opisujące przeżycia Odyseusza i sprawnie je nazywa. Potrafi wyjaśnić związki frazeologiczne: znaleźć się między Scyllą a Charybdą, koń trojański. Rozumie znaczenie mitologii dla rozwoju kultury europejskiej.

2. Metoda i forma pracy

Heureza: sprawdzenie wiedzy uczniów na temat fabuły *Odysei*. Nauczyciel uzupełnia odpowiedzi przedstawieniem postaci Homera.

Metoda podająca: cechy gatunkowe eposu; zapisanie najważniejszych elementów. Nauczyciel opowiada przygotowane historie, które wprowadzają uczniów w świat przygód Odyseusza.

Metoda praktyczna: analiza przeżyć wewnętrznych bohatera; wyszukiwanie, odczytywanie i interpretowanie fragmentów tekstu. Na koniec uczniowie odnajdują w otaczającej ich rzeczywistości elementy mitycznego świata Homera.

3. Środki dydaktyczne

1. *Odyseja* Homera.

4. Przebieg lekcji

a) Faza przygotowawcza

Postać Homera – kiedy i gdzie żył, co napisał?

Kontrowersje dotyczące jego postaci i genezy jego utworów.

Znaczenie dzieł Homera w tradycji literatury europejskiej.

Zarysowanie cech charakteryzujących gatunek eposu.

Kim był Odyseusz?

Wymienienie innych bohaterów *Odysei*.

Czas akcji utworu (40 dni).

b) Faza realizacyjna

Przeniesienie uczniów w cudowny świat *Odysei* – budzące wyobraźnię opowiadanie o Olimpie, gdzie zasiadają właśnie bogowie i radzą nad dalszym losem Odysa.

Ukazanie Odysa uwięzionego przez piękną Kalipso.

Decyzja bogów o powrocie Odysa do ojczyzny.

Odys na nowo podejmuje wędrówkę.

Jakie przygody napotka Odys na swej drodze i jakie emocje się w nim zrodzą?
Wraz z Odysem wsiadamy na tratwę – głośna lektura fragmentu utworu.
Uważnie obserwujemy przeżycia wewnętrzne bohatera.
Kaprysy bogów i nagłe zmiany sytuacji mające wpływ na emocje Odysa (odnajdujemy je i nazywamy).
Próbujemy zrozumieć zachowania bohatera, scharakteryzować jego osobowość.
Żegluga Odysa jako metafora żeglugi człowieka po wodach własnego życia.
Morze spokojne i pozostający z nim w harmonii spokój duszy bohatera.
Morze wzburzone i targane emocjami serce Odysa.
Otaczająca nas rzeczywistość i nasze życie – wznoszenie się i opadanie na falach losu.

c) Faza podsumowująca

Elementy *Odysei* obecne w naszym języku, naszej świadomości i kulturze.
Interpretowanie znaczenia wyrażenia koń trojański. Gdzie spotkaliście się z takim zwrotem po raz pierwszy? W określeniu do kogo lub czego używamy tego terminu?
Znaleźć się między Scyllą a Charybdą – znaczenie, geneza i użycie.

5. Bibliografia

1. Homer, *Odyseja*, przeł. L. Siemieński, wstępem poprzedziła Z. Abramowiczówna, oprac. i objaśnieniami opatrzył J. Łanowski, wyd. 10, Wrocław, Ossolineum 1992, BN II 21.
2. Kopaliński W., *Słownik mitów i tradycji kultury*, Warszawa, PIW 1988.
3. Świderkówna A., *Bogowie zeszli z Olimpu: bóstwo i mit w greckiej literaturze świata hellenistycznego*, Warszawa, Wiedza Powszechna 1999.

6. Załączniki

a) Zadanie domowe

Napisz krótkie, liczące około 600 słów, opowiadanie (oparte na faktach lub całkowicie fikcyjne), w którym użyjesz zwrotu: znalazłem się między Scyllą a Charybdą.

7. Czas trwania lekcji

90 minut

8. Uwagi do scenariusza

Scenariusz jest przewidziany na dwie godziny lekcyjne. Pierwsza będzie poświęcona autorowi *Odysei* oraz kontrowersjom związanym z jego postacią i genezą dzieła. Tutaj również zarysowane będą cechy gatunkowe eposu oraz fabuła utworu. Druga, zasadnicza część zajęć, będzie analizą przeżyć wewnętrznych bohatera.

Scenariusz niniejszy przewiduje również zaznajomienie uczniów z wartością i znaczeniem dzieł Homera dla naszej kultury. Często w życiu spotykamy się z faktami, zjawiskami, które poprawnie interpretujemy, ale których pochodzenia nie jesteśmy świadomi. Lekcja poświęcona przygodom Odyseusza jest doskonałą okazją, by tę świadomość uzupełnić i odświeżyć.